Pärnu Postimees

18. aastakäik.
Ilmub igal äripäewal.

„Pärnu Postimehe" toimetus Brakmanni t. 2, talitus Rüütli tän. nr. 51 (end. A. Toomi raamatukpl. ruumes). Aadress: „Pärnu Postimees", Pärnus (postkast 33).

Toimetuse kõnetunnid: kella 11—1 ja 4—6.
Toimetuse kõnetraat nr. 19.
Talituse „ nr. 216.

Üksik nummer 5 marka.
„Pärnu Postimehe" tellimiste hinnad:
1 kuu postiga 120 marka, postita 105 marka.
2 kuud „ 240 „ „ 210 „
3 „ „ 360 „ „ 315 „
Wäljamaale 350 mk. kuus.
Kuulutuste weeru millimeeter 4 marka, teksti keskel 10 mk.

Nr. 193. Esmaspäewal, 25 augustil 1924 a. Nr. 193.

Toompea loss

Linnawolikogu järjekorraline koosolek

24. augustil. (Lõpp.)

Are wallas Linnuküla uue tee ja peakraawi krediidi määramine.

Are walla Linnuküla elanikud on linnawalitsusele esinenud palwega, et tähendatud küla talude maadest, mis liigwee all kannatawad, magistraalkaanal — umbes 4 1/2 kilomeetri pikkuselt — kuni Sauga jõeni, saaks sisse wõetud. Tähendatud magistraalkaanali kaewamine läheks maksma umbes 226.400 marka.

Wolikogu otsustas kaanali kaewamiseks 100.000 marka krediiti määrata, kuna teise 100.000 marka loodab linnawalitsus ministeeriumilt põllumajandusliku laenu näol saada.

Kordniku koha asutamine linna tapamajas

otsustakse jaatawalt. Ühtlasi määrati 30.900 mrk. krediiti kordniku palgaks ja warustuse kuludeks, arwates 1. septembrist s. a.

Toetusraha määrata

lesele Marie Urusele, kelle mees endisel ajal linna metsatööl surma saanud, otsustakse jaatawalt, üldisel alusel, linna hoolekande osakonna kaudu.

Spordiplatsi korraldamise ja kõlakoja ehitamise kulude küsimuses

asutakse seisukohale, et spordiplats ikkagi linna omaduseks peab jääma ja tähendatud platsi kõik seltsid kasutada wõiwad omawahelisel kokkuleppel, wastasel korral aga wõiwad seltside wahel hõõrumised ja arusaamatused tekkida. Laulupeo toimkonna palwe spordiplatsi temale 10 aasta peale rentida, lükatakse tagasi. Linna poolt kõlakoja ja plankaia ehitamiseks antud metsamaterjaal — umbes 152.000 marga wäärtuses — jääb ikkagi linna omaks ja antakse spordiseltsile ja laulupeotoimkonnale maksuta kasutamiseks.

Trahterimaksu kogusumma 1925 a.

määratakse 4 miljoni marga peale kindlaks, kus juures alalised joogikohad nagu: restoraanid, trahterid jne., maksawad 3 1/2 miljoni ja ilma alkoholiste jookideta kauplewad tee- ja söögimajad maksawad 500.000 marka.

Trahteriomanikkude palwe tähendatud maksu 2 1/2 miljoni marga peale alandada, jäetakse tähelepanemata.

Restoraanide sulgumise küsimuses

wõetakse wastu § 48 juure muutus, et trahterimaks peab kolme kuu eest ette ära tasutud olema. Kui aga omanik trahterimaksu õigeks ajaks ära ei tasu jääb linnawalitsusel õigus joogikohta sulguda.

Endise määruse järele wõis linnawalitsus joogikoha sulguda ainult linnawolikogu otsusel.

Sundmäärused

laduplatside korralduse kohta tulekahjude ärahoidmiseks wõetakse linnawalitsuse poolt esitatud kujul wastu. Muuseas on sundmäärustes ka ära määratud lauawirnade kõrgus ja kaugus majadest, mis mitte üle 3 ja lähemal 3—4 sülla ei tohi olla. Samuti nähtakse ka ette petrooleumi ja pensiini hoidmise mittelubamine tulekardetawas piirkonnas.

Sundmääruste muutmine kauplemise aja kohta

wiiakse ainult osaliselt läbi, nimelt, lubatakse lihunikkudele laupäewiti endise kella 3 asemel lihakauplusi kella 6 lahti pidada. Ühtlasi wõetakse wastu ka turu kaupluste kohta käiwate sundmääruste § 7 juure täiendus, millega lubatakse wäljaspool poode ja putkasid turul kaubelda ainult toiduainetega. Teised palwed jääwad rahuldamata.

Pärnumaa üliõpilaste kogu palwe

nende poolt juulikuu lõpul korraldatud pidustus 12.477 marga suurusest lõbustusmaksust wabastada, lükatakse lagasi.

Alkoholita einelaua awamiseks

anti luba kalameeste selts „Merile".

Pärnumaa ametiühisuste kesknõukogule

89.000 marga suuruses toetuse määramise küsimus otsustakse linnawalitsuse ettepanekul eitawalt, põhjusel, et niikaua ametiühisuste kesknõukogule ei saa toetust määrata, kui see riigiwastast propagandat teeb. Kui aga jutt oleks ainult tööliste toetamisest olnud, oleks toetust hääemeelega lubatud.

Üürinormi alandamine

60 kordsest 40 kordseks, otsustati eitawalt, sest et tegelikult niikuinii keegi üürisäädusest kinni ei pea.

Linnatööliste palga kulla alusele wiimine

leitakse seni wõimata olewat, kui linn ka kõik oma tulud ja maksud kulla alusele pole üle wiinud. Sarnane palkade normeerimine kulla alusel on aga keskwalitsuse asi.

Töötatööliste abiandmise küsimuses

kuulatakse linnawalitsuse ettekanne tööta töölistele abiandmise korralduse kawatsuse üle ära ja minnaks päewakorras edasi.

Samuti kuulatakse ära ka ühise wäerinna arupärimine 5 ja 6 juulil s. a. Pärnumaa laulupeo ajal tänawate ja liikumise sulgumise kohta linnas ning wõetakse wastu lw. Kuusneri soowiawaldus, et linnawalitsus edaspidi mingisuguseid lubadusi ei annaks tänawate sulgumiseks.

Woolikute muretsemiseks autopritsile

määratakse pikemate waieluste järele 400.000 marka, kus juures ostetud woolikud linnale jääks ja linn need meie wabatahtl. tuletõrje seltsile tasuta kasutada annaks.

Et autopritsile üldse wajalik osa lõdwiseid ja ühendeid muretseda, selleks kuluks ära umbes 971.000 marka, missuguse summa eest 1500 meetrit woolikuid saaks.

Koosolek lõppes kell 2 öösel.

Kohalikud teated.

Uus lasteaid.

1 septembril awatakse W. Troitsky poolt Aisa tän. nr. 17 lasteaid, kuhu wõetakse wastu nii wene kui ka wenekeelt üldse mitte oskajaid lapsi mõlemast soost, 4 kuni 8 aasta wanuseni.

Pääle töö- ja korraarmastuse, korralikkuse, hoolsuse, tähelepanelikkuse jne. õpetamise lastele, tutwustakse tähendatud lasteaias lapsi weel wenekeelsete sõnade õieti wäljendamise ja wene kõnekeelega.

Lasteaia wanemas osakonnas õpetakse lastele lugemist, kirjutamist ja arwuteadust.

Lasteaia õpetajad oskawad peale wenekeele ka eesti- ja saksakeelt. Muuseas wõiks tähendada, et awatawa lasteaia juhataja on enne kauemat aega lasteaia juhatajana tegew olnud.

Wiljandi-Pärnu rahukogu

istangud algawad täna, arutusel mitmed suuremad süüteod.

Õppetöö algus

kõikides linna kesk- ja algkoolides on täna, kell 9 hommikul.

Loata wiinaga kauplemise pärast

on linnapolitsei poolt wastutusele wõetud Riia tän. nr. 75 elutsewad Mathilde L. ja Juulie P.

Kaalude ja mõõtude tembeldamine

kestab kuni 30 augustini. Tembeldamist toimetab riigi proowikoja kontrollametnik endiselt Pärnus, Turu kaalukojas.

Õppeaasta algul soowitab kõiksuguseid **õperaamatuid, kirjutusmaterjaali, kaustikuid, joonistuse wärwe** jne. jne. mõõdukate hindadega

„Pärnu Postimehe"
raamatu- ja kirjutustarbete kauplus
Rüütli tän. nr. 51.

Toepuud metsast ära warastatud.

Karuselli tän. nr. 63 elutsew Jüri J-on on politseile teatanud, et temal Tahkurannast olewat ära warastatud sääl olewad toepuud.

Warguses kahtlustab ta kedagi Tahkurannas elutsewat M. P-d.

Sadama liinituled korda säetud.

Teatawasti oli tänini meie sadama walgustus ja liinitulede sissesäade endise sadamakapteni ajal puudulik ja korratu. Isegi laewade sissesõit öösel oli Pärnu sadamasse keelatud. Sarnase asjaoluga, kui paratamata nähtusega, oleks wõinud ehk weel sõjaajal leppida, kuid see ei wastanud kaugeltgi mitte rahuaja nõudeid, päälegi sadamalinnas, nagu seda Pärnu on.

Nüüd on uue sadamakapteni poolt juba niikaugele jõutud, et elektri liinituled on sadamas sisse säetud endiste gaasi blinktulede asemele ja umbes paari päewa pärast loodetakse ka wrak-boi muulisuus põhjasolewatele praamidele panna, et laewade sissesõitu sadamasse igal ajal wõimaldada. Praamide kõrwaldamiseks on Tallinnast kohale jõudnud miinidega warustatud tuletornide laew „Pirita" ja „Tõstelaew nr. 2".

Jalgpall.

Terwis — Türi spordi ring.

Eile wõistlesid jalgpallis Eesti esiwõistluste tsüklis, II klassis s. s. „Terwis" ja Türi spordi ring. Mäng, mis eriti teisel poolajal huwitawaks kujunes, lõppes 1:0 „Terwise" kasuks. Tagajärg oleks wast palju suurem olnud, kui poleks „Terwise" kaks paremat mängijat pidanud wäljamaalastena wõistlustest eemale jääma.

„Terwis" B — Sindi „Kalju"

kohtasid eile peale lõunat III klassis. Mängutempo oli hää, ent mäng enesest wähem huwitaw eelmisest.

Wõitjaks tuli Sindi „Kalju" 1:0 wastu.

Õiendus.

Pärnu Js. M. Kog. nõukogu rahalise loterii wäljaloosimisel, 17. augustil s.a., langes wõit 1000 mrk. pilet nr. 4998 peale, mitte 4098 peale nagu meie laupäewases lehes eksikombel märgitud.

Korjanduse ja piduõhtu autopritsile lõdwiste muretsemiseks

korraldas kohalik wabatahtl. tuletõrje selts laupäewa õhtul ranna saali ees mere ääres. Rahwast oli murruna kogunud pritsimaja juure, et päältnäha ja osawõtta tõrwikutega rongikäigust läbi linna.

Kell 9 liikusid tuletõrjujate sirged read muusika saatel põlewate tõrwikute ja punaste laternatega läbi Rüütli, Aia, Kuninga Nikolai ja Supeluse tänawa randa, kus suurepärane ilutulestik korraldati. Pääle ilutulestiku algas ranna saalis lillepidu. Osawõtt nii rongikäigust kui peost oli elaw.

Eile päewal oli korraldatud tänawatel karbikorjandus autopritsi hääks.

Pärnu sadama teated.

21 augustil sisseklaaritud:

Eesti p.-l. „Josephine" liipritega Ninase'st; Eesti p.-l. „Edasi" kiwidega Kihnust.

21 augustil wäljaklaaritud:

Eesti p.-l. „Ellida" tühjalt Kihnu; Eesti a.-l. „Wasa" reisijate ja segikaubaga Riiga; Eesti p.-l. „Irma" tühjalt Kablisse.

22 augustil sisseklaaritud:

Eesti p.-l. „Oskar" rukiste ja kaltsudega Taalikult; Saksa a.-l- „Amsel" laudadega laadungi täiendamiseks Tallinnast.

22 augustil wäljaklaaritud:

Daani a.-l. „Thyra S." propsidega Leith'i; Saksa a.-l. „Heinrich Schuldt" propsidega Sunderlad'i; Eesti p.-l. „Seemann" tühjalt Häädemeestele; Eesti p.-l. „Taara" kiwidega Riiga; Eesti p.-l. „Josephine" soolaga Saaremaale (Ninase).

Maakonnast.

Autoõnnetus Toris.

Eile sõitis Tori alewikus hobusekaswanduse kohal „Tõia" auto kellegile wankriga sõitjale otsa, kus juures wanker purustatud sai ja autol esimesed rattad alt ära murdusid. Inimestega suuremaid õnnetusi ei juhtunud.

Tööstus jääb seisma.

Nagu teada, jätsid 5. augustil s. a. Sindi auru telliskiwi tehase töölised tehases töö seisma, nõudes ettewõtjalt palkade wäljamaksmist.

Ettewõtte omanik K. Laussen wõlgneb töölistele töötasu, algades 16. oktoobrist 1923 a., kuni 31. juulini s. a., üle 500.000 marga.

Nüüd, kus töölised ja nende perekonnad äärmiselt raskes seisukorras, waewab neid küsimus, kuidas edasi elada — nälg seisab uksel? Wabriku omaniku korraldusel lõpetas tehas oma tegewuse ja ei saa enam käesolewal aastal töötama. Töölised on kõik lahti lastud, wäljaandes lõpuarweid, saamata jäänud palkade sissenõudmiseks kohtuteel.

Põllumehe lähem ülewaade Hallistes.

Heinatöö lõpenud, saak: põlluhein hää, kuid aasa- ja metsahein keskmisest parem. Rukis kaswu poolest alla keskmise, kuna terakasw ja wäljaanne kehw, wiljapääd pooleldi tühjad, isegi neis rohkesti musti tungalteri. Suwi- ja talinisu rahuldaw. Oder igalpool enamiste ilus, niisama ka kaer ja segawili. Loodetakse hääd saaki. Lina on kaswuga mitmesugune, kuid leidub rohkem hääd. Külitud on tänawu lina rohkem kui möödunud aastal, mida wiimaste lina hindade arwele rehkendatakse. Aiawiljadest juurewili keskmisest parem, kuna õuna- ja marjasaak kehw. On aedu kus talwe mõjul ka õunapuid kuiwanud.

Üleüldine kokkuwõte: Põllumees on tänawu rahuldatud.

Alli Ste.

Tori täienduskool.

Tori II järgu algkooli (endise kihelkonna kooli) juures töötab 1923 a. sügisest peale põllumajanduse ja majapidamise täienduskool.

Koolis õpetakse peale üldhariduslise ainete weel põllumajandust, karjakaswatust, aiapidamist ja majapidamist.

Õpetajateks on peale kohapealsete õpetajate weel prl. Kata Reier, kes Saksamaal majapidamist õppinud ja Pärnumaa põllumajanduse inspektor ja instruktorid.

Kooli harjutuste, katsete ja tegelikkude tööde jaoks on kooli juures wiljapuuaed ja tarwilik maaala. Peale selle lubab weel lähedalolewa „Kuresaare" taluomanik hra Laas omas talus täienduskooli õpilastel mitmesuguseid harjutustöid ja katseid korraldada.

Wastu wõetakse 6 kl. algkooli lõpetajaid isikuid mõlemast soost, wanaduse peale waatamata. Soowitaw oleks mitte alla 16 a. wanad. Õpemaks 1.500 marka aastas. Kehwemad wabastatakse õpemaksust.

Üksikute erianete kuulamiseks wõetakse ka lühema aja peale kõrwaltisikuid wastu alghariduse peale waatamata, tasuga 25 marka päewas. Alalistel õpilastel on eluruumid koolimajas.

Õpetus algab 1 oktoobrist. Ülesandmisi wõetakse wastu Toris, koolimajas (aadress: Tori, Täienduskool).

Aeg nõuab, et iga põlluharija töötaks teritatud arusaamise ja oskusega. Sellepärast kõik, kelledel kokkupuutumist maaga, saatke omad tütred ja pojad täienduskooli! Minge ka ise sinna kuulama, sest õppida ei ole kunagi hilja!

Mida Hallistes näeks.

Möödunud aastast siiamaale leidub tihti ajalehtede weergudel kirjeldusi, kus kihelkonnad wabadussõjas langenud sõdurite mälestuseks sambaid püstitawad — kuid asjata oleme Hallistest seda oodanud. Ei oleks asjata ajalehes selleks sõna wõtta, soowiga, kas mitte Hallistes ei leiduks mõni ärksam, kes selle wajadust tõsiselt hinnates rahwa tänu ära teenimiseks asjas algatust teeks.

Alli Ste.

Palwe kraawi kaewamiseks.

Audru Sarwi küla talupidajad esinesid riigiwalitsusele palwe- ja nõudmisega, et nende heinamaadest saaks kraaw läbi kaewatud, sest et praegune kraaw, ajajooksul nii ära ummistunud on, et ta metsa wett ära ei wii ja talupidajate heinamaad riigimetsa wee all liialt kannatawad, omal jõul aga tähendatud kraawi tööd läbi ei saa wiia. Kui asi aga niimoodi weel edasi wenib, siis häwineb kohalikkude maapidajate majapidamine aastaastalt täiesti.

Tr.

Asunikkude elu Audrus.

Suurte jõupingutustega wedasid Lindi ja Saulepa asunikud läinud talwel osa ehitusmaterjaali kohale, osa aga jäi halwade teede tõttu wedamata. Asuti energiliselt ehitama riiklise laenu peale lootes. Tuli nõudmine, et asunikud tehku plaanid ja saatku ülemusele läbiwaatamiseks, et selgusele jõuda, kas neil majade kohta laenu wõimalust on ehk ei. Plaanid tehti, ehitused waadati järgi ja leiti, et mitmetki neist mitte küllalt otstarbekohased pole. Sellega peawad need, kellede plaanid wõi ehitused mitte küllalt otstarbekohaseks ei tunnistatud, omal jõul edasi rühkima, sest riiklist abi loota ei ole, missugune asjaolu aga asunikud äärmiselt raskesse seisukorda paneb. Riikline ehituslaen on senini ka neil weel saamata, kellele seda lubatud.

Tr.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja wannutatud adwokaat H. Kuusner.

Kino „IDEAL".
Eeskawa 25, 26 ja 27 augustil s. a.
Suurepäraline draama **2 seerias, Ernst Rotmund, Genia Schindler-Morelli** ja teiste paremate näitlejate osawõttel. Tegewus sünnib EUROOPAS, AASIAS ja AMEERIKAS.
Jnimene halwa südametunnistusega
I seeria 5 jaos.
Peale selle **uus lõbus farss 2 jaos**
Uschi esimene armastus. USCHI — ELLEOTI osawõttel.
Järgmine eeskawa 28, 29, 30 ja 31 augustil s. a.
II ja wiimane seeria: **Jnimene halwa südametunnistusega.** Draama 5 suures jaos ja lõbus farss 3 jaos: **Uschi läheb mehele.**
USCHI — ELLEOTI osawõttel.
Algus kell 6 õhtul, pühapäewiti k. 3 p. l. Hinnad harilikud.
EELTEADE: Warsti sügisehooaja awamine. **Hiilgaw löökpilt.** Jälgige kuulutusi.

Kuni 10. septembrini Pärnus.
Prof. S. Talwik.
Sise- ja närwihaigused.
Kõnetunnid k. 9—10 e. l.
Nikolai tän. 15-a, omas majas.

Igasugust
pakkimise = = paberit
soowitab
kaupmeestele
wõistlemata odawate hindadega
„Pärnu Postimehe"
:-: raamatukauplus :-:
Pärnus, Rüütli tän. nr. 51.

Silmaarst
Dr. S. Kropmann
Wee tän. nr. 10, II korral
Haigete wastuwõtmine e. l. k. 10—12 ja p. l. kella 4—6.

Kostilapsed
leiawad wastuwõttu.
Herne tän. 2.

Poe riiulid ja letid müüa.
Järelküsida selle lehe talitusest.

„Pärnu Postimehe" tellimine
septembrikuu peale on alganud.
Et lehe saatmisel wahet ei tuleks, palume kõiki meie lehe austatud lugejaid, kelle tellimiseaeg käesolewa kuuga lõpeb, lehe tellimist aegsasti uuendada.
Tellimiste hinnad:
1 kuu postiga 120 marka, postita 105 marka,
2 kuud „ 240 „ „ 210 „
3 „ „ 360 „ „ 315 „
Wäljamaale 350 mk, kuus.
Aadressi muutmine 20 mk.

Trükitud A. Janseni trükikojas.